

NUMMER 9

Adaptationens arbejde

10. maj 2022 af Johan Wowerm Hundrup

0

BARTLEBY, SKRIVEREN

999999

Forfatter/Tegner: José-Luis Munuera

Forlag: Forlaget Umpff

Form: 72 sider, hardback, farver

Vejl. pris: 198

Udgivelsesår: 20

Udgivelsesland: Danmark

Splint & Co-tegneren José-Luis Munuera adapterer, og politiserer, Herman Melvilles berømte novelle Bartleby, skriveren.

Henry Melvilles novelle "Bartleby, the Scrivener: A Story of Wall Street" er den berømte historie om kontorarbejderen Bartleby, der til alles store forbavselse pludseligt stopper med at udføre sit arbejde. Med ordene "Jeg ville foretrække at lade være" afviser han enhver forespørgsel og er således blevet alle arbejdssky elementers arketype.

Hans bevæggrunde forbliver uvisse, og til sidst stopper han da også basalt med at forsøge på at opretholde sit eget liv.

Som så mange dele af Melvilles forfatterskab har denne både sjove og sært triste fortælling tiltrukket sig stor opmærksomhed. Både litterater og filosoffer har spekuleret over kontoristens ulydighed og uigennemtrængelige indre liv, og utallige adaptationer har set dagens lys.

Munuera – fra Splint til Melville

I 2021 udkom den spanske tegner José-Luis Munueras bud på Bartleby i tegneserieform, og den foreligger nu på dansk fra det nye forlag Umpff. Munuera er mest kendt for sammen med Jean-David Morvan at stå bag *Splint & Co.* fra 2004 til 2008. Tegnestilen i *Bartleby, skriveren* mærkes af denne arv. Mens baggrunde og ting gives et realistisk udtryk, er personer gengivet med overdrevne understregninger af fysiske særpræg – hvad end det er bløde former eller en stor brug af rette linjer.

Samtidig er der en udpræget glæde ved at skildre 1800-tallets New York at spore i Munueras tegninger af storbyen. I overblikstegninger hvor man fornemmer byens summen eller i tegninger af byens arkitektur viser bogen ser også som et portræt af en tid – og det er i disse tilfælde bogen fungerer bedst.

SØG

 Søg

NYESTE KOMMENTARER

Fjølvar til [Copenhagen Comics](#) gør klar til en weekend i striber

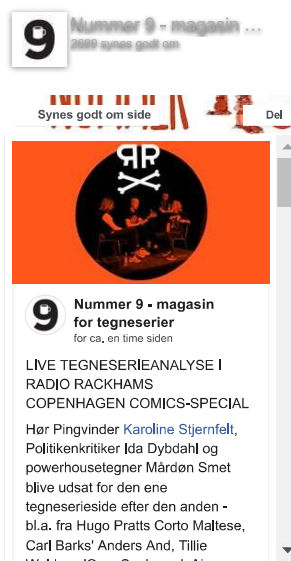
Jørgen Høgh til [Neal Adams 1941-2022](#)

Jørgen Høgh til [Neal Adams 1941-2022](#)

Thomas T til [Søren Vinterberg modtager Pingprisens ærespris](#)

Vigan til [Søren Vinterberg modtager Pingprisens ærespris](#)

FIND OS PÅ FACEBOOK

SENESTE INDLÆG

Radio Rackham: tegneserieanalyse LIVE!

30. maj 2022

0

Pingprisen 2022: Her er vinderne!

29. maj 2022

0

Pingtinterview II: Bedste danske debut

27. maj 2022

0

PING-videoer: Bedste danske tegneserie

26. maj 2022

0

Søren Vinterberg modtager Pingprisens ærespris

25. maj 2022

2

Ulydighed

Det forholder sig nok sådan, at enhver adaptation uundgåeligt vil blive udsat for en lang række sammenligninger. Hvad er sammenhængen mellem originalens og adaptationens samtid? Hvordan forholder den tilpassede udgave sig til originalens virkemidler og udtryk? Det underliggende spørgsmål er, hvordan adaptationen fortolker sit ophav.

Gennem tegneserien har Munuera strøet citater fra den samtidige forfatter Henry David Thoreaus essay *Om civil ulydighed* fra 1849, hvori Thoreau taler for individets ret til at modsætte sig regeringers undertrykkende magt. Munuera fremstiller således Bartlebys gådefulde afvisning af sit arbejde i lyset af en samtid fuld af kampe mellem overherredømme og frihed. Hermed bliver det også svært ikke at forstå de nutidige anker mod arbejdsvilkår som rammesætningen for Munueras adaptation af novellen. Mens denne udvikling særligt i USA har fået massiv mediebevågenhed, hvor man taler om The Great Resignation, siger arbejdere i Europa også deres job op i voldsom grad – en tendens der sammenlignes med generalstrejker for bedre vilkår. Disse mere eller mindre private protester er blusset op under Coronakrisen, men har været under opsejling i lang tid. Således at fremstille Bartleby som strejkende og en modstandsfigur er nok symptomatisk for tidsånden.

Action vs. handlingsløshed

Kæden springer dog af, når tegneseriens slutning iscenesætter fortællingens omdrejningspunkt som en overmenneskelig kamp mellem det gode og onde i skabelsen af den modne kapitalisme. I forbindelse med Bartlebys død beretter en nærmest dæmonisk skikkelse om at have elimineret "komponenten, som hindrede tandhjulene". Hvordan Bartlebys liv og endeligt dog rent faktisk er implicerede i denne stormfulde kamp bliver aldrig gjort klart, og dette dramatiske indfald ligner bare et halvhjertet forsøg på at skabe action i en overlagt *handlingsløs* fortælling.

Fri digtning bør selvfølgelig være en mulighed for adaptationer, men denne brug af overdrevne midler i modstrid med ophavets egen fremstillingsform afslører måske mest af alt en manglende tiltro til historiens underspillede og komiske drama.

Bartleby er en lækker bog. Fra forlagets side er der blevet lagt synlig omhu i fremstillingen af den, men tegneserien er ikke særligt god. Adaptationens kunst er uden tvivl øretævernes holdeplads. Ikke desto mindre synes jeg, at Munuera alt for ivrigt vil have Bartleby til at være en form for frihedskæmper mod "systemet". Hverken Thoreau-citater eller dæmoniske mænd kan dog gøre om på, at Bartleby er en utroligt ambivalent karakter, hvis følelser og motivationer forbliver uigennemskuelige.

9 VI ELSKER TEGNESERIER

– og vi snakker om dem på Facebook. Kom og vær med!

Adaptioner, forlaget umpff, Herman Melville, Jose Luis Munuera

DEL PÅ [f](#) [t](#) [@](#) [G+](#) [in](#) [t](#) [✉](#)

Johan Wowern Hundrup

<
 [FORRIGE ARTIKEL](#)
[Røde faner i kantinen](#)

[NÆSTE ARTIKEL](#)
 >
[Comic Studies 101: Tegneseriens blå tidsalder](#)

MÅSKE KAN DU OGSÅ LIDE

Stolthed og forfald

19. maj 2022 af [Christian Aarestrup](#)

0

Afsnit 41: Tandretningens kvaler og arbejdets ulidelige lethed

11. marts 2022 af [Palle Schmidt](#)

0

SKRIV ET SVAR